

הספד בהלוויית יצחק רבין
הר הרצל 6.11.1995

י"ג בחשוון התשנ"ו
6 בנובמבר 1995

לא לשתום את הגולל באנו. באנו להצדיע לך, יצחק, הצדעה מפורשת למה שהיית: לוחם עז, שהנחיל ניצחונות לעמו; חלום גדול שיצר מציאות חדשה באזורנו.

במוצאי שבת האחרונה שילבנו זרועות. חשתי את רעד גופך. שרנו ביחד את שיר השלום וחשתי רוממות רוחך. אמרת לי שיש התרעות על התנקשות בתוך העצרת הגדולה הזאת. לא ידענו מי יחבל, ולא שיערנו שהחבלה תהא גדולה כל כך. אבל ידענו שאסור לפחד מהמוות ואסור להסס בשלום. יום קודם לכן ישבנו כמנהגנו בארבע עיניים.

פעם ראשונה הערת לי שהעבודה מעייפת. אך השלום מחייב. ידעתי את פיכחונך ועל כן את סירובך להיסחף. וידעתי את חוכמתך ועל כן, זהירותך שלא לחשוף בטרם עת. אלה היו תכונות קברניט, והרי קברניט היית משחר בגרותך. קברניט נועז בחפ"ק הקרב של ישראל, וקברניט גדול, במערכת השלום של המזרח-התיכון.

קברניט אינו תפקיד משעשע. ועל כן לא היית אדם משועשע. הרצינות הפכה לך לטבע שני והאחריות הייתה לך לטבע ראשון. וצירוף השניים עשאוך למנהיג נדיר המסוגל לעקור הרים ולפלוס דרך. להצביע על יעד, ולהגיע עדיו.

לא ידעתי שאלה השעות האחרונות לשותפות שבינינו, שלא היה לה גבול. וחשתי כאילו חסד רחוק ירד עליך, ויכולת לפתע לנשום לרווחה, למראה ים החברים שבא לתמוך בדרכך ולהריע לאישיותך.

הפסגה שאליה הגעת נפתחה לרווחה, וממנה נראה היה כבר הנוף של המחר החדש, הנוף המובטח לנעורי ישראל.

יצחק, הצעיר שבאלופי ישראל ויצחק הגדול שבמפלסי נתיבות השלום, פתע הליכתך האיר את שפע דרכך.

לא דמית לאיש. גם לא רצית לחקות איש. חלקך לא היה עם ה"עליזים והמתרוננים".

היית תובע גדול, וקודם כל מעצמך ועל כן מזולתך.

לא התפייסת עם מחדלים, ולא נבהלת משיאים.

ידעת כל פרט וראית את התמונה כולה, והפרטים הוצבו על ידך למהלך גדול, והיו להכרעה רבתית.

כל חייד עמלת קשה. יום וליל, אבל שלוש השנים האחרונות הצטיינו באינטנסיביות אדירה. הבטחת לשנות סדרי עדיפויות, ואכן הגיע סדר חדש ונוצרה עדיפות פותחת.

נתיבים נפתחו; דרכים נסללו; האבטלה ירדה; העלייה נקלטה; היצוא גדל, וההשקעות התרבו; המשק פרח והכלכלה צמחה. החינוך הוכפל, והמדע התרומם.

ומעל לכל, אולי כתשתית לכל, החלה לנשוב הרוח העזה של שלום. שני הסכמים עם הפלסטינים יאפשרו להם ללכת לבחירות, ויאפשרו לנו להשתחרר מהכורח לשלוט על עם אחר, כפי שהבטחת.

שלום לבבי עם ירדן הזמין את המדבר הגדול להיהפך לבשורה ירוקה לשני העמים. המזרח התיכון התעורר מחדש, ונרקמת בו קואליציה של שלום. קואליציה אזורית הנתמכת על ידי קואליציה עולמית, כפי שמעידים ליד קברך הרענן, קברניטיה של ארה"ב ושל אירופה; של אסיה ושל אפריקה; של אוסטרליה, ושל האזור שלנו. שבאו כמונו, להצדיע לאישיותך, ולהצהיר שהדרך שהתחלת בה, תימשך.

לאה היא הפעם בלעדיך. אבל העם כולו איתה עם המשפחה.

אני רואה את עמנו מזועזע אבל גם מודע לכך אבל גם מודע לכך שגם כדור הדומדום שרצח אותך, לא יוכל להרוג את הרעיון, שנשאת. לא השארת לנו צוואה, אבל הותרת דרך שנצעד בה בנחישות ובאמונה. העם בוכה. אבל אלה גם דמעות של אחדות, ועילוי נשמה.

אני רואה את שכנינו הערבים וברצוני לומר להם, שהשלום אינו הפיך. לא אצלנו. ולא אצלכם. לא לנו ולא לכם, מותר לעצור, או לדחות או להסס לגבי השלום שיהיה כולל ומקיף.

ומכאן מירושלים שבה נולדת, ובו נולדו שלש האמונות הגדולות נאמר בשפתה של רחל, שהיום בו נפלת שדוד הוא היום שבו היא נפטרה: "מנעי קולך מבכי ועינייך מדמעה כי יש שכר לפעולתך, יש תקווה לאחריתך" נאום ה'.